

Soru: Bayram günlerinde oruç tutmak caiz midir?

Kısa Fetva

Ramazan bayramında ve Zilhicce'nin 10, 11, 12 ve 13. günleri olan Kurban bayramı ve Teşrik günlerinde oruç tutmak caiz değildir. Bu günlerden birinde oruç tutmayı adayan kişi o gün tutmayarak başka bir günde bu adak orucunu kaza etmelidir. Bu günlerden birinde nafil oruca başlayan kişi orucunu bozmalıdır, kaza etmesine de gerek yoktur.

Detaylı Fetva

Allah Rasûlü ﷺ visal orucu gibi bazı oruç türlerini yasakladığı gibi bazı günlerde de oruç tutmaktan nehy etmiştir. Buna göre Fıtr günü olarak isimlendirilen ve Şevval ayının ilk günü olan Ramazan bayramı ve nahr(kurban) günü olarak isimlendirilen Zilhicce'nin 10. günü ile teşrik günleri olarak nitelenen Zilhicce'nin 11, 12 ve 13. günlerinde oruç tutmak caiz görülmemiştir. Zira Ramazan ve Kurban bayramında oruç tutmaktan nehy eden Allah Rasûlü ﷺ,¹ teşrik günleri hakkında da “*Teşrik günleri yeme, içme ve Allah Teâla'yı zikretme günleridir.*” buyurmuştur.² Fukaha da bu günlerde oruç tutmanın yasaklanmasının sebebini Allah Teâla'nın kullarına yapmış olduğu ikramdan yüz çevirmek olarak beyan etmektedir.³

Yukarıda zikredilen bu günlerde oruç tutmayı adayan kişinin adağının geçerli olması hakkında ise ihtilaf edilmiştir. Hanefi mezhebinde tercih edilen görüşe göre böyle bir adak sahihtir. Ancak adak sahibinin o gün oruç tutmayı oruç tutmanın meşru olduğu bir günde bu adak orucunu kaza etmesi gerekir. Zira bayram günlerinde oruç tutmanın haram olması orucun menhi olmasından değil, Allah Teâla'nın ikramından yüz çevirmek anlamına gelmesinden dolayı olduğundan bugünlerde oruç tutmayı adamak sahih olur, ancak bayram günü oruç caiz olmadığından ve nezirde zaman ve mekan kayıtları muteber olmadığından başka bir gün bu adağı yerine getirmek gerekir. Bununla beraber kişi bayram günü adak orucunu tutsa haram işlemekle beraber adağı yerine gelir.⁴ Hanefilerin bir diğer görüşüne, İmam Züfer'e ve Şafilere göre ise bu günlerde oruç tutmayı adayan kişinin bu adağı sahih değildir.⁵ Çünkü bu günlerde oruç caiz değildir ve caiz olmayan bir amel için yapılan adak sahih değildir.

Mezkûr günlerde nafil oruca başlayan kişi bu orucu bozmalıdır. Ancak bu orucu bozan kişiye nafil orucu bozması sebebiyle kazanın gerekip gerekmemesi noktasında da

¹ Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmail el-Buhârî, *el-Câmi 'u's-şâhih* (Beyrut: er-Risâletü'l-Âlemiyye, 1432), “Savm”, 66. ” هَذَا يَوْمَانِ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صِيَامِهِمَا يَوْمَ فِطْرِكُمْ مِنْ صِيَامِكُمْ ، وَالْيَوْمُ الْآخِرُ ” ”تَأْكُلُونَ فِيهِ مِنْ نُسُكِكُمْ”

² Ebü'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc b. Müslim, *el-Câmi 'u's-şâhih* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2009), “Siyâm”, 144. ” أَيَّامُ التَّشْرِيقِ أَيَّامٌ أَكَلٍ وَشُرْبٍ وَذَكَرَ اللَّهُ ”

³ Ahmed b. Muhammed b. İsmâîl ed-Dûkâtî et-Tahtâvî, *Hâşiye 'alâ Merâkı'l-felâh* (İstanbul: Daru'l-Hanefiyye, 2018), 2/491.

⁴ Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedi* (Karaçi: el-Büşra, 2021), 1/360.

⁵ Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dimaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2015), 3/482; Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Şeref b. Müri en-Nevevî, *el-Mecmû' Şerhu'l-Muhezzeb* (Beyrut: el-Mektebetü'l-Asriyye, 2014), 7/152.

ihtilaf edilmiştir. Ebu Hanife'ye göre kişinin bozduğu bu orucu kaza etmesine gerek yoktur. Zira böyle bir günde oruca başlamak ve bu orucu tamamlamak esasında meşru olmadığından kişi zaten bunu bozmakla yükümlüdür. Bu sebeple bu orucu bozmakla kaza gerekmez.⁶ İmam Ebu Yusuf ve İmam Muhammed'e göre ise kişi bozduğu bu orucu kaza etmelidir. Zira başlamakla bu orucu kendine vacip kılmıştır.⁷ Şafiilere göre ise nafil bir orucun bozulmasıyla kazası gerekmez.⁸

⁶ et-Tahtâvî, *Hâşiye 'alâ Merâkı'l-felâh*, 2/583.

⁷ el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî*, 1/361.

⁸ İmâmü'l-Haremeyn Ebü'l-Meâlî Rüknuddîn Abdülmelik b. Abdillâh b. Yûsuf el-Cüveynî, *Nihâyetü'l-maṭlab fî dirâyeti'l-mezheb* (Cidde: Dâru'l-Minhac, 2007), 4/71.